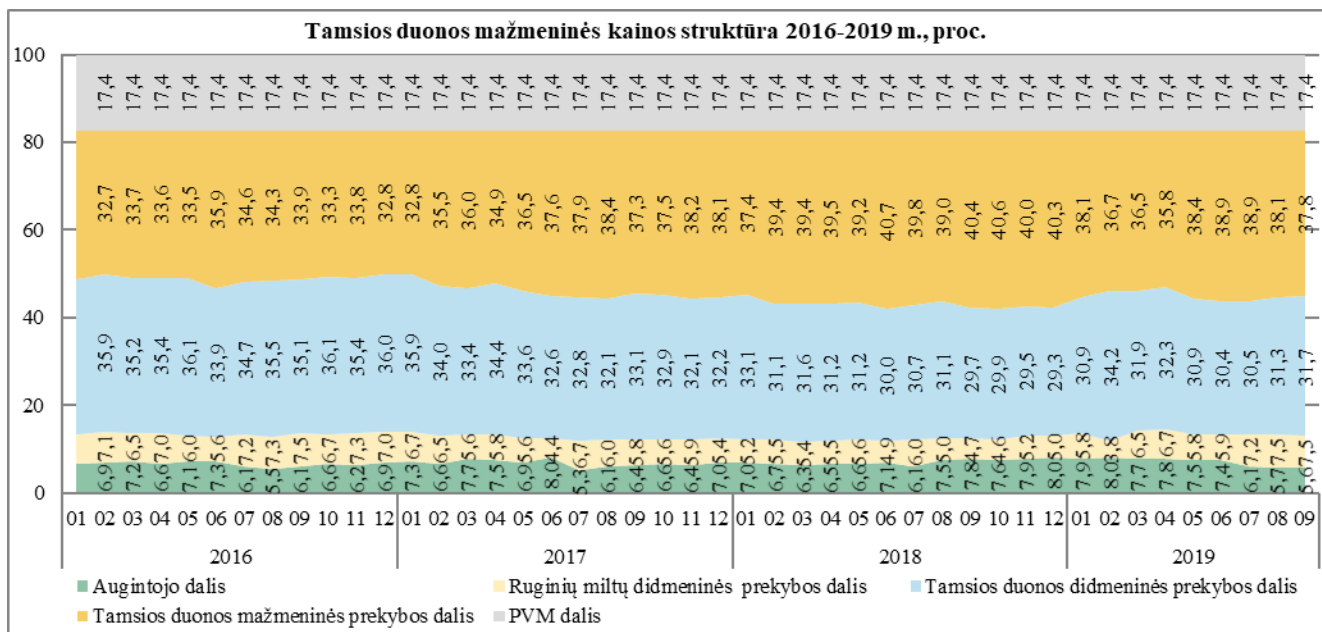

GRŪDŲ PRODUKTŲ RINKOS 2019 M. III KETVIRČIO APŽVALGA

Grūdų produktų rinkos analitinė informacija parengta palyginant 2019 m. III ketvirčio su II ketvirčiu informaciją. Šios apžvalgos galutinis tikslas yra mažmeninės prekybos tamsios duonos ir batono (be priedų) kainų pokytis nurodytu laikotarpiu, todėl čia apžvelgiami mažmeninės tamsios duonos ir batono prekybos duomenys ir didmeninės tamsios duonos ir batono bei kvietinių ir ruginių miltų, kviečių ir rugių prekybos duomenys.

Norint eliminuoti sezoniškumo įtaką apžvalgoje parodytas ir pokytis per metus.

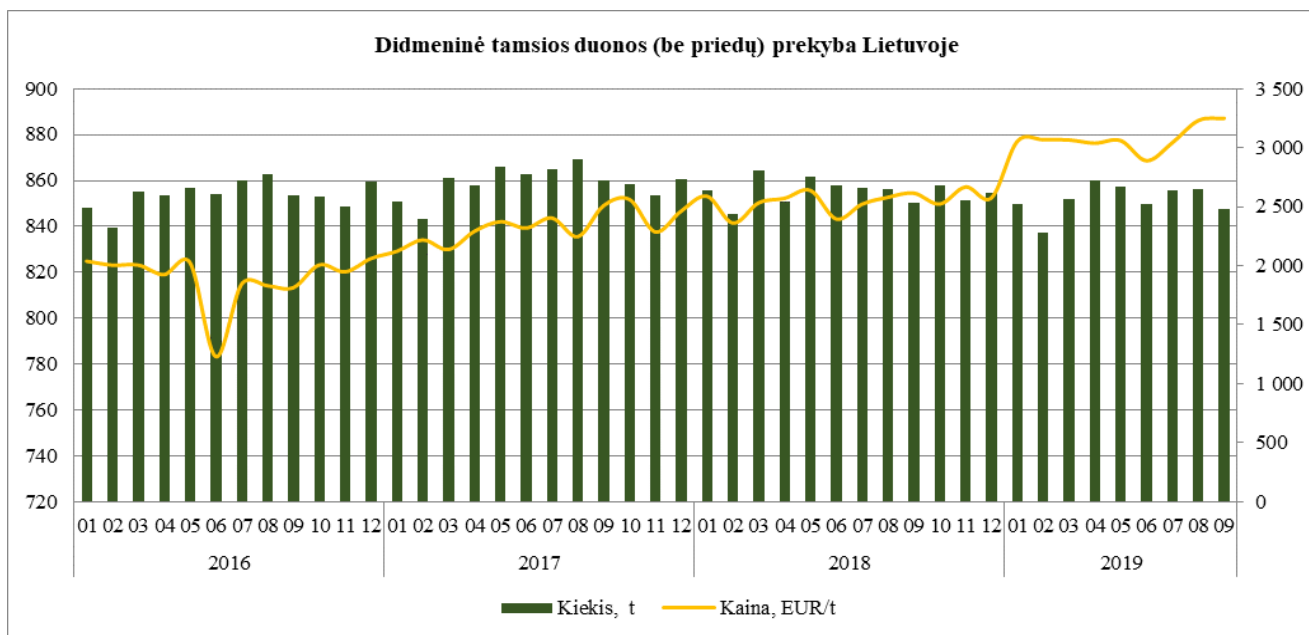
Tamsi duona (be priedų). Tamsios duonos mažmeninės kainos struktūroje **mažmeninei prekybai** 2019 m. III ketvirtį teko 38,3 proc. – 1,52 proc. punktu daugiau negu 2019 m. II ketvirtį. **Didmeninės tamsios duonos prekybos dalis** 2019 m. III ketvirtį sudarė 31,2 proc. ir tai buvo 0,21 proc. punktu mažiau negu 2019 m. II ketvirtį. **Didmeninės ruginių miltų prekybos dalis** tamsios duonos kainos grandinėje 2019 m. III ketvirtį sudarė 7,4 proc. – ir tai buvo 20,81 proc. punktu daugiau negu 2019 m. II ketvirtį. Tamsios duonos (be priedų, su PVM) kainos struktūroje 2019 m. III ketvirtį **augintojui** teko vidutiniškai 5,8 proc. – palyginti su 2019 m. II ketvirčiu, augintojo dalis sumažėjo net 23,56 proc. punktu.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

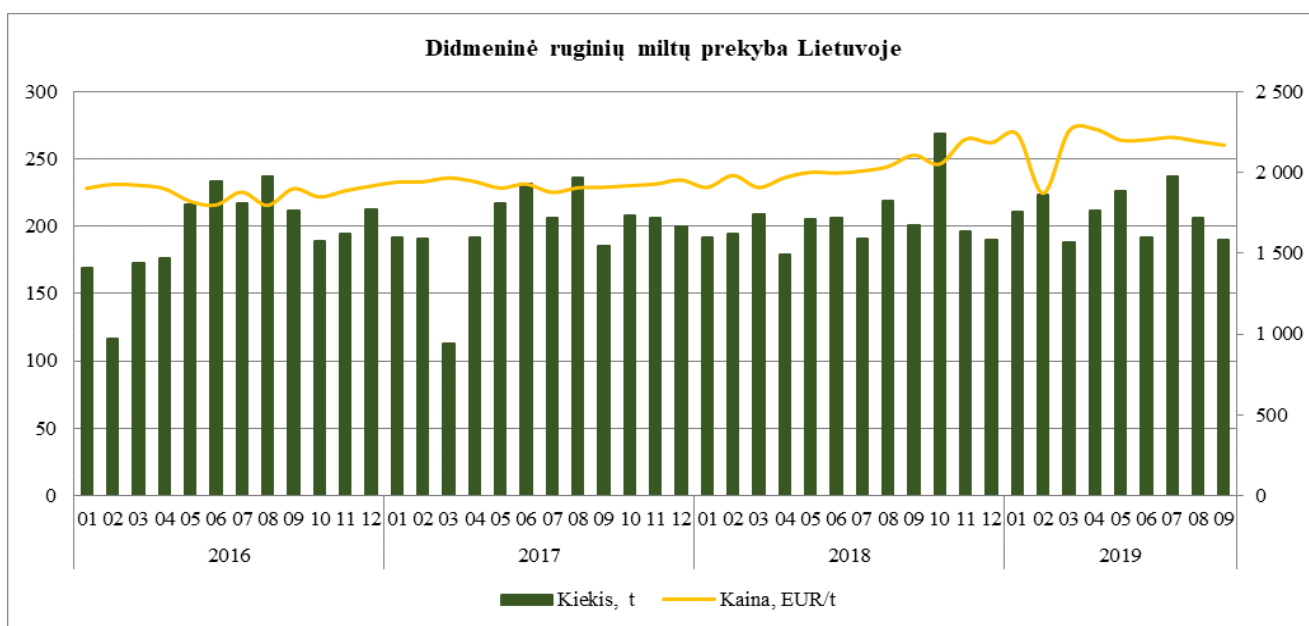
Tamsios duonos (be priedų, su PVM) mažmeninė pardavimo kaina 2019 m. III ketvirtį Lietuvos didžiuosiuose prekybos tinkluose sudarė 1,99 EUR/kg – buvo 2,23 proc. didesnė negu 2019 m. II ketvirtį, bet tokia pati kaip 2018 m. III ketvirtį.

Didmeninė tamsios duonos (be priedų) pardavimo kaina Lietuvos duonos gaminių gamybos įmonėse 2019 m. III ketvirtį, palyginti su 2019 m. II ketvirtį buvusią kaina, išaugo 1,02 proc. ir sudarė 883,34 EUR/t, o, palyginti su 2018 m. III ketvirtį buvusią kaina, buvo didesnė 3,62 proc.

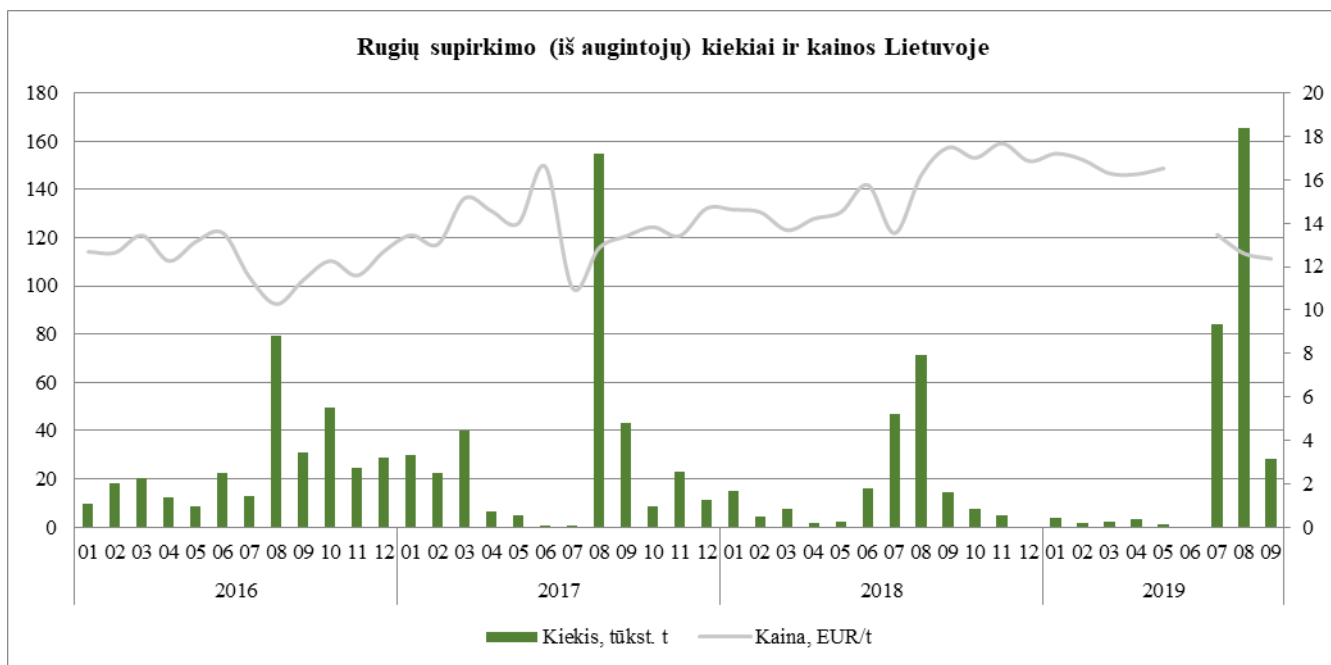
Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

Didmeninė ruginių miltų kaina 2019 m. III ketvirtį sudarė 263,51 EUR/t ir buvo 1,31 proc. mažesnė negu 2019 m. II ketvirtį ir 6,98 proc. didesnė, palyginti su kaina, buvusią 2018 m. III ketvirtį.

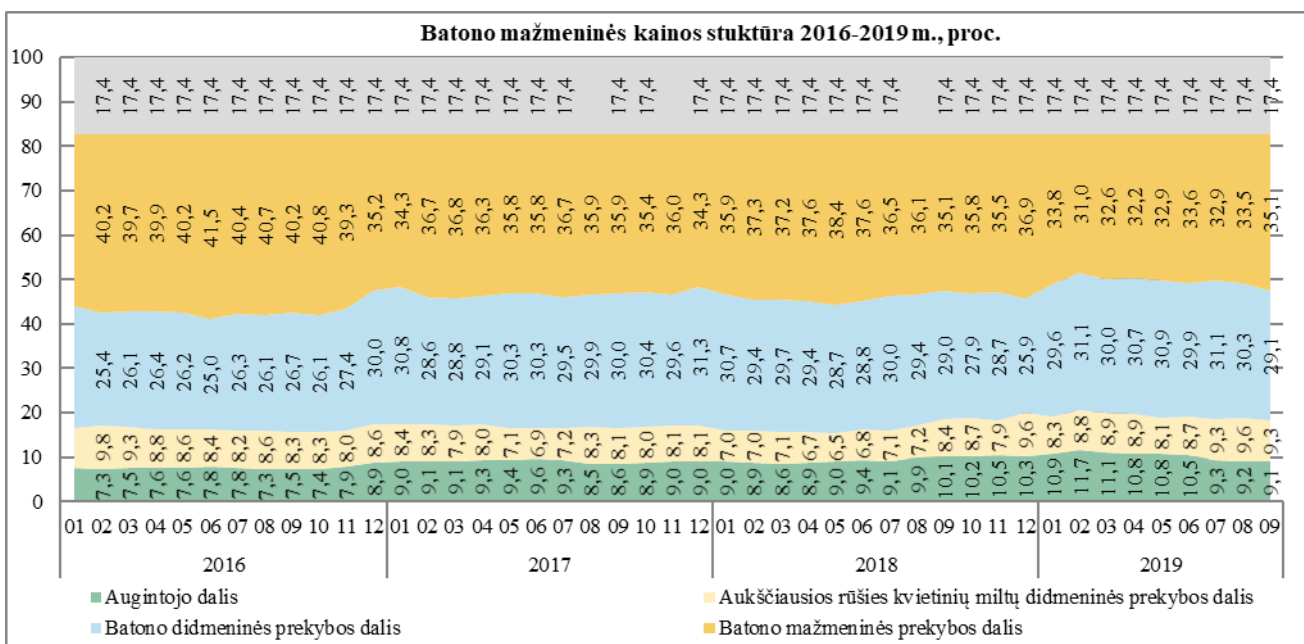
Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

Tamsios duonos (be priedų) pagrindinės žaliavos – rugių – supirkimo (iš augintojų) vidutinė kaina 2019 m. III ketvirtį sudarė 115,68 EUR/t ir buvo atitinkamai net 21,37 proc. ir 16,83 proc. mažesnė, palyginti su rugių kainomis buvusiomis praėjusį ketvirtį (2019 m. II ketvirtį) ir prieš metus (2018 m. III ketvirtį). Rugių supirkimo kaina sumažėjo esant pakankamai jų pasiūlai rinkoje. Lietuvos statistikos departamento prognozės duomenimis, 2019 m. Lietuvoje prognozuojamas rugių derlius gali sudaryti 86 tūkst. t ir tai būtų net 96 proc. didesnis rugių derlius negu 2018 m.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

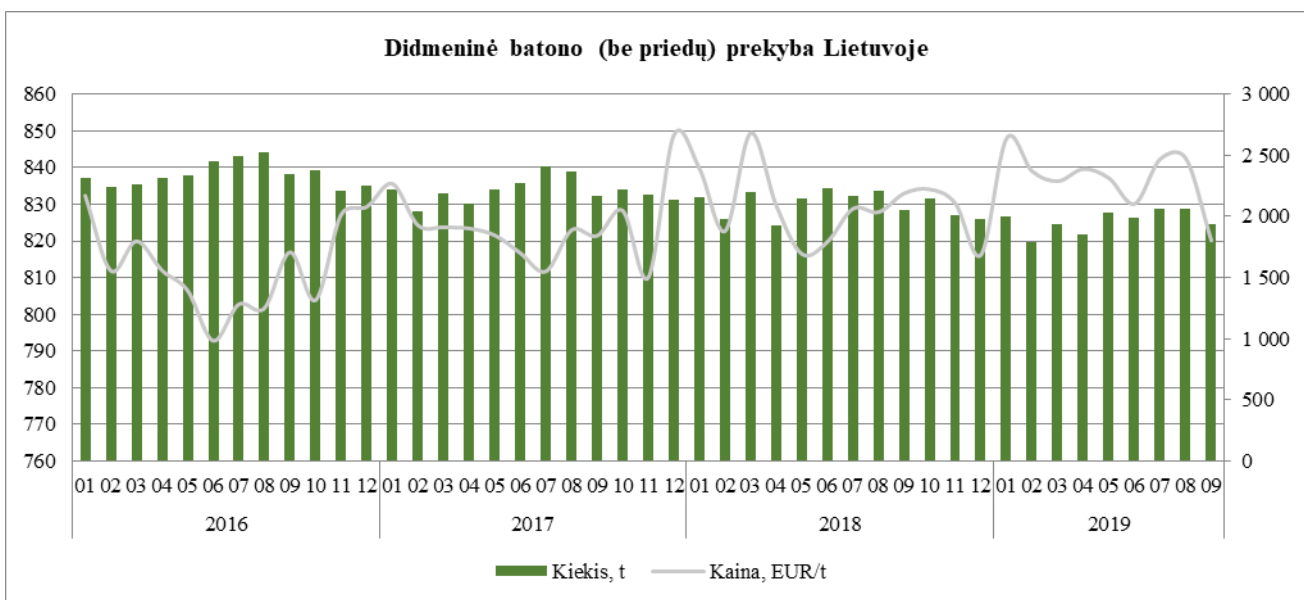
Batonas (be priedų). Batono mažmeninės kainos struktūroje **mažmeninei prekybai** 2019 m. III ketvirtį teko 33,8 proc. – 2,89 proc. punktu daugiau negu 2019 m. II ketvirtį. **Didmeninės batono prekybos** dalis 2019 m. III ketvirtį sudarė 30,2 proc. ir tai buvo 1,07 proc. punkto mažiau negu 2019 m. II ketvirtį. **Didmeninės kvietinių miltų prekybos** dalis batono kainos struktūroje 2019 m. III ketvirtį sudarė 9,4 proc. – ir tai buvo 10,36 proc. punktu daugiau negu 2019 m. II ketvirtį. Batono (be priedų, su PVM) kainos struktūroje 2019 m. III ketvirtį **augintojui** teko vidutiniškai 9,2 proc. – palyginti su 2019 m. II ketvirčiu, augintojo dalis sumažėjo 14,12 proc. punktu.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

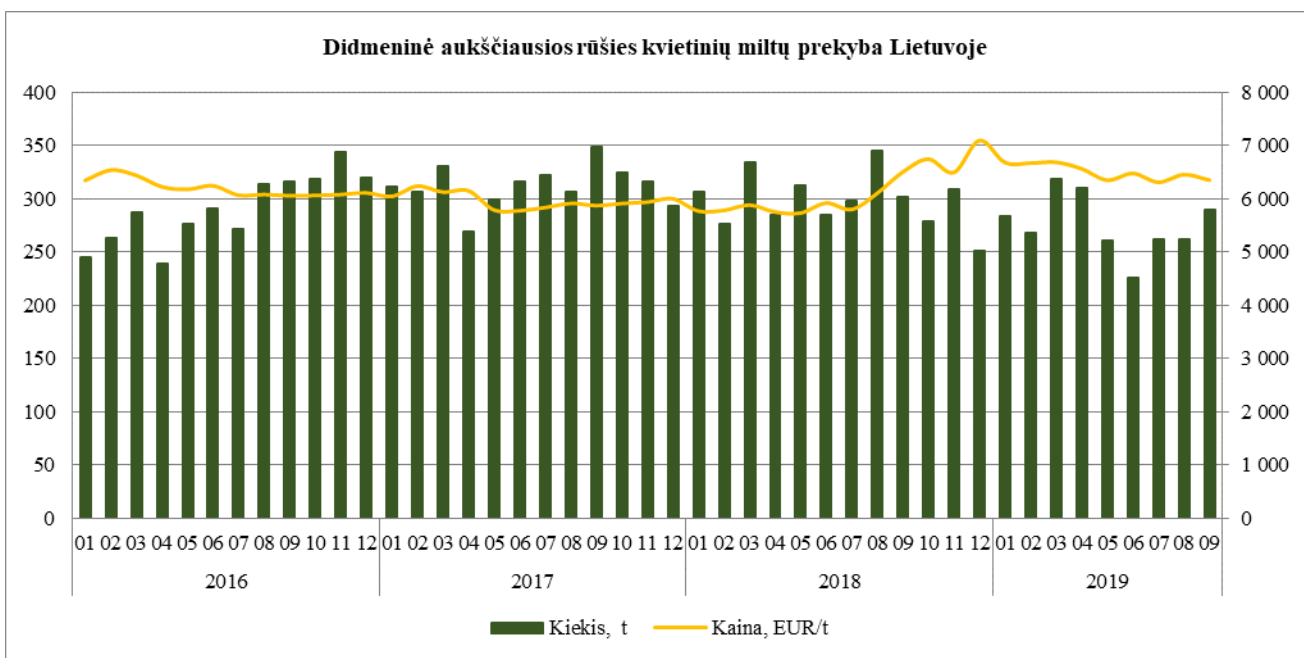
Batono (be priedų, su PVM) mažmeninė pardavimo kaina, palyginti 2019 m. III ketvirtį buvusią kainą su 2019 m. II ketvirtį buvusią kainą, padidėjo 1,73 proc. ir sudarė 1,71 EUR/kg. Tačiau palyginti su prieš metus (2018 m. III ketvirtį) buvusią batono kainą, ji buvo 3,65 proc. mažesnė.

Didmeninė batono (be priedų) pardavimo kaina 2019 m. III ketvirtį išliko tokia pati ir sudarė 835,28 EUR/t, bet buvo 0,66 proc. didesnė negu 2018 m. III ketvirtį.

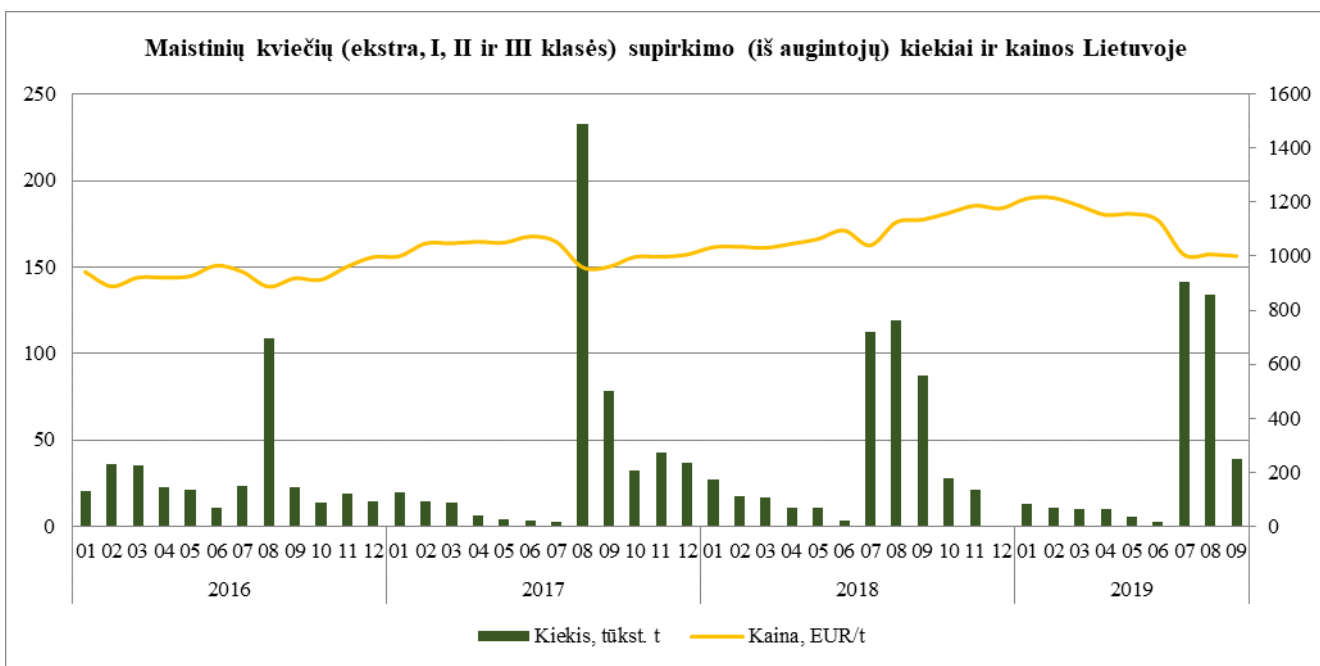
Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

Didmeninė aukščiausios rūšies kvietinių miltų pardavimo kaina Lietuvos grūdų produktų gamybos ir prekybos įmonėse 2019 m. III ketvirtį sudarė 318,51 EUR/t. Palyginti su 2019 m. II ketvirtį buvusią kainą, ji 1,52 proc. sumažėjo bei buvo 3,87 proc. didesnė negu 2018 m. III ketvirtį.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

Batono pagrindinę žaliavą – **maistinius kviečius (ekstra, I, II ir III klasės)** – Lietuvos grūdų supirkimo įmonės 2019 m. III ketvirtį supirko vidutiniškai po 157,23 EUR/t – 12,72 proc. mažesne kaina negu 2019 m. II ketvirtį bei 7,63 proc. pigiau negu 2018 m. III ketvirtį. Kviečių supirkimo kaina sumažėjo esant pakankamai jų pasiūlai rinkoje. Lietuvos statistikos departamento prognozės duomenimis, 2019 m. Lietuvoje prognozuojamas kviečių derlius gali sudaryti 3,7 mln. t – tai būtų 31 proc. daugiau negu 2018 m.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

2019–2020 m. pasaulyje prognozuojamas didesnis kviečių ir kitų grūdų derlius.

Tarptautinės grūdų tarybos (toliau – IGC) 2019 m. rugsėjo 26 d. prognozės duomenimis, grūdų derlius pasaulyje 2019–2020 m. turėtų sudaryti 2 159,2 mln. t ir tai būtų 0,75 proc. daugiau negu 2018–2019 m.

IGC naujausiais duomenimis, **kviečių** derlius pasaulyje 2019–2020 m. gali siekti 763,5 mln. t ir tai būtų 4,10 proc. daugiau negu 2018–2019 m. Kviečių sunaudojimas pasaulyje analizuojamu laikotarpiu turėtų sudaryti 757,5 mln. t – 2,44 proc. didesnis, palyginti su 2018–2019 m. Kviečių sunaudojimas maistui 2019–2020 m., palyginti su 2018–2019 m., turėtų padidėti – 1,16 proc. (iki 523,9 mln. t), pašarams – 6,54 proc. (iki 149,7 mln. t), o pramonei turėtų išlikti toks pat ir sudaryti 23,0 mln. t.

IGC prognozės duomenimis, kviečių prekybos rugsėjo mėn. prognozė 2019–2020 m., palyginti su 2018–2019 m., padidinta 1,78 proc. (iki 171,9 mln. t). Kviečių atsargos 2019–2020 m., palyginti su 2018–2019 m., gali būti didesnės 2,64 proc. ir sudaryti 271,6 mln. t.

Europos Sąjungos grūdų prekybos asociacijos (toliau – *Coceral*) 2019 m. rugsėjo mėn. duomenimis, ES 2019 m. prognozuojamas 304,91 mln. t grūdų derlius, tai būtų 8,33 proc. daugiau, palyginti su 2018 m. Didesnis kviečių derlius ES šalyse laukiamas dėl didesnių pasėlių plotų ir jų derlingumo, kuris turėtų kompensuoti pavasarį buvusias nepalankias meteorologines sąlygas.

Coceral naujausios prognozės duomenimis, ES šalyse 2019 m. minkštųjų kviečių derlius turėtų sudaryti 143,26 mln. t ir tai būtų 11,22 proc. didesnis derlius negu buvo 2018 m. Prancūzijoje minkštųjų kviečių derliaus prognozė buvo padidinta iki 39,39 mln. t, o iš Baltijos šalių – Lietuvoje* – numatoma, kad minkštųjų kviečių derliaus gali siekti 3,72 mln. t (2018 m. buvo 2,84 mln. t), o Latvijoje – 1,79 mln. t (2018 m. buvo 1,59 mln. t). Numatoma, kad rugių derlius 2019 m. ES šalyse gali sudaryti 8,42 mln. t ir tai būtų 31,75 proc. daugiau, palyginti su 2018 m.

Kaimyninėse šalyse – Rusijoje ir Ukrainoje (svarbiose pasaulio grūdų rinkos dalyvėse) 2019 m. grūdų derlius prognozuojamas didesnis negu 2018 m. Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos (toliau – FAO) 2019 m. rugsėjo mėn. duomenimis, Rusijoje 2019 m. grūdų derlius turėtų sudaryti 116,6 mln. t, tai būtų 6,2 proc. didesnis derlius, palyginti su 2018 m. ir 3,3 proc. didesnis už paskutinių penkerių metų vidurkį. Kviečių derlius iš minėto skaičiaus 2019 m. turėtų sudaryti 75,5 mln. t, tai 4,7 proc. daugiau negu 2018 m. ir dėl padidėjusių pasėlių ploto turėtų 7 proc. viršyti paskutinių penkerių metų vidurkį.

Naujausiais FAO duomenimis, Ukrainoje 2019 m. visų grūdų derlius turėtų sudaryti 71,1 mln. t, tai būtų 2,6 proc. didesnis, palyginti su 2018 m. ir 11,3 proc. viršytų paskutinių penkerių metų

vidurkį. Kviečių derlius Ukrainoje 2019 m. turėtų sudaryti 27,0 mln. t ir būtų 9,8 proc. daugiau, palyginti su 2018 m. ir būtų didesnis už paskutinių penkerių metų vidurkį.

Pasaulinis kviečių balansas, mln. t

	2016– 2017	2017– 2018	2018– 2019**	2019– 2020**
Gamyba	757	762	733	764
Prekyba	177	176	169	172
Sunaudojimas	736	739	739	757
Atsargos	248	271	265	272
Eksportas*	79	83	70	69

Pasaulinis visų grūdų* balansas, mln. t**

	2016– 2017	2017– 2018	2018– 2019**	2019– 2020**
Gamyba	2 187	2 139	2 143	2 159
Prekyba	353	370	365	370
Sunaudojimas	2 127	2 151	2 160	2 186
Atsargos	656	645	628	601
Eksportas*	179	178	172	165

* įvertintas pagrindinių šalių eksportuotojų (Argentinos, Australijos, Kanados, ES, Kazachstano, Rusijos, Ukrainos ir JAV) eksportas

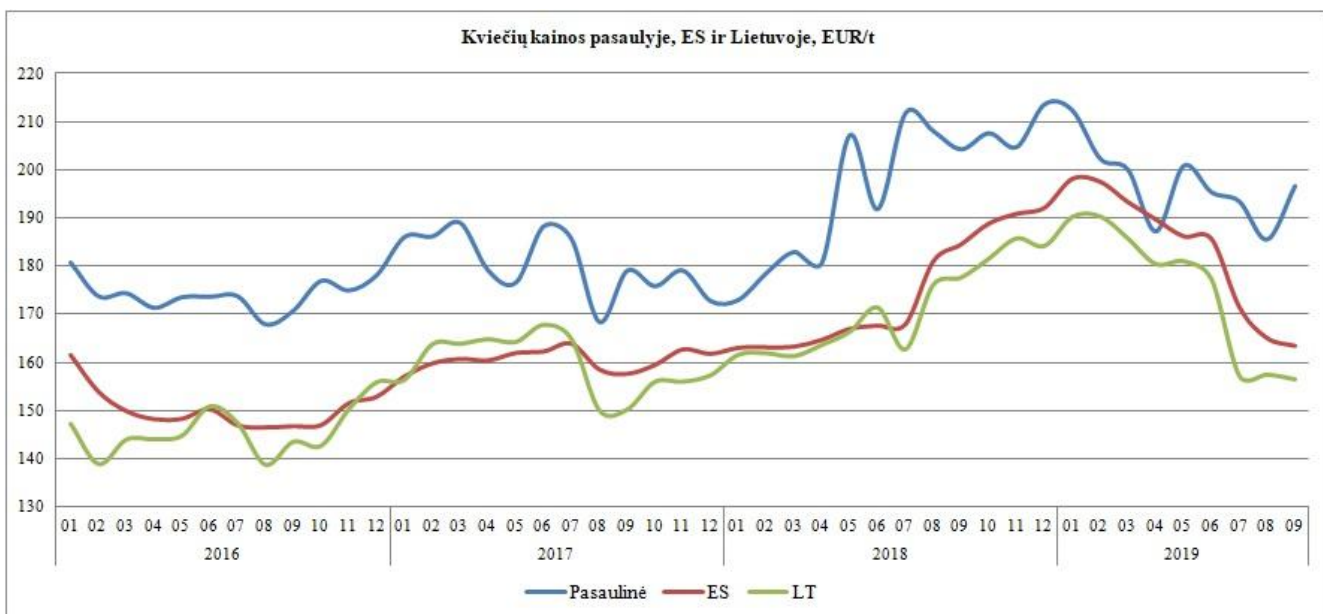
** IGC 2019 m. rugsėjo 26 d. prognozė

*** kviečių, miežių, rugių, kukurūzų, avižių, sorgų ir kt.

Šaltinis: IGC

ES maistinių kviečių kaina 2019 m. III ketvirtį sudarė 166,28 EUR/t ir buvo 11,38 proc. mažesnė negu 2019 m. II ketvirtį, bei 7,19 proc. mažesnė, palyginti su 2018 m. III ketvirtį buvusia kaina. Rugiai ES šalyse 2019 m. III ketvirtį buvo perkami vidutiniškai po 139,55 EUR/t – atitinkamai 16,15 ir 13,76 proc. mažesnėmis kainomis negu praeitą ketvirtį ir prieš metus.

Iš ES šalių 2019 m. III ketvirtį didžiausia maistinių kviečių kaina buvo Portugalijoje (202,21 EUR/t), mažiausia – Švedijoje (148,85 EUR/t). Kaimyninėse šalyse – Latvijoje ir Lenkijoje – maistinių kviečių kainos 2019 m. III ketvirtį, palyginti su 2019 m. II ketvirtį buvusiomis kainomis, sumažėjo atitinkamai 11,44 proc. (iki 159,61 EUR/t) ir 14,38 proc. (iki 158,47 EUR/t). Rugiai brangiausiai 2019 m. III ketvirtį buvo perkami Čekijoje (168,86 EUR/t), pigiausiai – Estijoje (113,53 EUR/t). Kaimyninėse šalyse – Latvijoje ir Lenkijoje – rugių kainos 2019 m. III ketvirtį sudarė 122,44 EUR/t ir 129,62 EUR/t – palyginti su 2019 m. II ketvirtį buvusiomis kainomis, sumažėjo atitinkamai 19,93 proc. ir 21,76 proc.

Šaltiniai: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ), AMA, EK

2019 m. spalio 14 d. duomenimis, kviečių kaina MATIF grūdų biržoje kelios savaitės iš eilės nežymiai didėjo – minėtą datą kaina 2019 m. gruodžio mėnesiui sudarė 177,50 EUR/t – t. y. buvo 1,14 proc. didesnė negu prieš savaitę skelbta kaina.

2019 m. pasaulyje prognozuojamas didesnis grūdų derlius, tame tarpe ir kviečių, ir rugių, todėl jų kainos neturėtų labai didėti. Artimiausiu laikotarpiu mažmeninės duonos produktų kainos turėtų išlikti panašios.

IŠVADOS

1. 2019 m. III ketvirtį, palyginti su II ketvirčiu, tamsios duonos ir batono mažmeninės kainos padidėjo labai nedaug. Tam įtakos galėjo turėti nedidelis didmeninės tamsios duonos kainos padidėjimas. Batono didmeninė kaina išliko stabili.
2. 2019 m. III ketvirtį, palyginti su II ketvirčiu, ruginių ir kvietinių miltų didmeninės kainos nežymiai sumažėjo. Tam įtakos galėjo turėti rugių ir kviečių supirkimo kainų sumažėjimas.
3. 2019 m. III ketvirtį, palyginti su II ketvirčiu, duonos produktų kainų grandinėse mažmeninės prekybos procentinė dalis padidėjo nežymiai.
4. 2019 m. pasaulyje prognozuojamas didesnis grūdų derlius, todėl jų kainos neturėtų labai didėti.
5. Artimiausiu laikotarpiu mažmeninės duonos produktų kainos turėtų išlikti panašios.

ŠALTINIAI

1. https://ec.europa.eu/agriculture/market-observatory/crops_en
 2. <https://ec.europa.eu/eurostat/web/agriculture/data/database>
 3. <https://www.igc.int/en/default.aspx>
 4. <http://www.coceral.com/web/september%202019/1011306087/list1187970814/f1.html>
 5. <http://www.fao.org/giews/reports/crop-prospects/en/>
 6. <https://www.fas.usda.gov/data>
-